УДК 006.91

Кисельова Т.В., магістр
Шолудько О.В., магістр
Національний авіаційний університет, м. Київ, Kyseleva.tatiana@nd.ua

ЕТАПИ АКРЕДИТАЦІЇ ВИПРОБУВАЛЬНОЇ ЛАБОРАТОРІЇ ВІДПОВІДНО ДО ISO/IEC 17025:2017

В сучасному світі якість та надійність продукції мають вирішальне значення для споживачів та виробників. Один із способів забезпечення високої якості кінцевого продукту - це використання акредитованих випробувальних лабораторій, які відповідають міжнародним стандартам якості. Одним з найбільш визнаних стандартів є ISO/IEC 17025:2017, який встановлює вимоги до компетентності випробувальних лабораторій.

Акредитація підтверджує компетентність випробувальних лабораторій у виконанні конкретних видів випробувань, вимірювань та калібрування відповідно до стандартів. Хоча процес акредитації не є обов'язковим, керівництво виробників зацікавлене у наявності конкурентоздатної та незалежної лабораторії. Це дозволяє здійснювати сертифікаційні випробування та успішно виступати на міжнародному ринку.

Мета акредитації полягає у створенні єдиної технічної стратегії у сфері оцінки відповідності, що дозволяє споживачам максимально довіряти результатам такої діяльності та сприяє взаємному визнанню на міжнародному рівні. Україна має нормативні акти, які регулюють процес акредитації випробувальних лабораторій. Державний стандарт України ISO 17025 виступає основою для оцінки їх діяльності. Перед поданням заявки на акредитацію випробувальні лабораторії повинні впровадити цей стандарт у свою роботу, привести всю документацію у відповідність та забезпечити навчання персоналу.

Для реалізації заходів щодо досягнення лабораторією відповідності ДСТУ ISO/IEC 17025 передбачають наступні етапи:

- розробка Положення про лабораторію, посадових інструкцій персоналу;
- розробка документів системи якості та впровадження системи якості в діяльність лабораторії;
- навчання персоналу, організація стажування, набуття практичних навичок;
- підготовка приміщень та організація робочих місць;
- погодження паспорту лабораторії .

При акредитації за стандартом ISO/IEC 17025:2017 розробка Положення про лабораторію та посадових інструкцій персоналу є важливою складовою процесу. Ці документи визначають структуру [1], функції та відповідальність персоналу лабораторії. Положення про лабораторію має включати інформацію про цілі та завдання лабораторії, її організаційну структуру, процедури контролю якості, вимоги до обладнання та документації. Посадові інструкції персоналу повинні чітко визначати обов'язки та відповідальність кожного співробітника лабораторії, включаючи їхні кваліфікаційні вимоги та процедури навчання. Всі ці документи допомагають забезпечити виконання вимог стандарту та збереження високого рівня якості та компетентності лабораторії [2].

"Положення про випробувальну лабораторію" містить такі важливі визначення:

1. Опис юридичного статусу лабораторії, включаючи її адміністративну підпорядкованість та структурну схему.
2. Загальну мету та завдання лабораторії, що визначають її функції, права, обов'язки та відповідальність.
3. Організаційну структуру лабораторії, включаючи схему управління підрозділами, підпорядкованість та взаємодію з іншими підрозділами підприємства.
4. Відомості про персонал, випробувальне обладнання, засоби вимірювальної техніки та приміщення лабораторії.

5. Перелік методів випробувань, які закріплені за лабораторією.
6. Взаємодію зі сторонніми організаціями та можливі посилання на "Паспорт" лабораторії.

Зважаючи на вимоги стандарту ISO/IEC 17025:2017 для випробувальних лабораторій, важливим аспектом є система навчання персоналу, організація стажування та набуття практичних навичок. Це передбачає наявність плану навчання, який враховує функції та обов'язки кожного працівника в лабораторії. Крім того, важливо проводити тренінги, семінари та курси з метою підвищення кваліфікації персоналу у методиках вимірювань, процедурах випробувань та внутрішньому контролі якості. Лабораторія також повинна забезпечити можливість стажування для персоналу з метою отримання практичних навичок та відпрацювання процедур, включених до системи якості. Крім того, важливо систематично оновлювати навчальні матеріали, враховуючи зміни у методиках вимірювань та випробувань, а також вимоги стандарту ISO/IEC 17025:2017.

Технічна компетентність [3] випробувальної лабораторії визначається наявністю наступних ключових елементів:

- Кваліфікований персонал з відповідними навичками та досвідом.
- Необхідні засоби для вимірювань, випробувань та контролю.
- Відповідні приміщення з умовами, які відповідають вимогам.
- Документовані робочі процеси та нормативно-методичні документи на методи і засоби вимірювань.
- Система забезпечення якості вимірювань, яка включає в себе процеси контролю та управління якістю.

Етап розробки документів системи якості для випробувальної лабораторії передбачає створення необхідних документів, таких як настанови з якості, процедури, методики, інструкції, протоколи та форми документів.

Для досягнення відповідності стандарту ISO/IEC 17025:2017 важливо провести ряд етапів, включаючи розробку положення про лабораторію та посадових інструкцій персоналу, розробку документів системи якості, навчання персоналу, підготовку приміщень та організацію робочих місць, а також погодження паспорту лабораторії.

Положення про лабораторію та посадові інструкції персоналу визначають структуру, функції та відповідальність персоналу, а документи системи якості допомагають забезпечити виконання вимог стандарту та збереження високого рівня якості та компетентності лабораторії.

Під час сертифікації випробувальна лабораторія повинна забезпечувати об'єктивність у взаємодії з замовником, незалежність у прийнятті рішень, захищеність від будь-якого впливу з боку вищих керівників, особливо якщо лабораторія належить до фірми, що має впливових клієнтів, і також мати відповідну технічну компетентність.

Даний стратегічний підхід буде впроваджений при акредитації випробувальної лабораторії ТОВ «НД Продакшн», компанії, яка є експертом у питаннях автоматизації нафтогазових комплексів, станцій зарядження електромобілів (екологічно чистого транспорту) і іншого обладнання і, яка впевнено лідирує у цих питаннях займаючи 60% ринку України.

Список посилань

1. ДСТУ EN ISO/IEC 17025:2017 Загальні вимоги до компетентності випробувальних лабораторій.
2. ISO 9001:2015 Quality management systems Requirementshttps [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.iso.org/standard/62085.html
3. Документування системи управління якістю. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://studfile.net/preview/ 5433265/page:5/